

**Besøg Bornholm,
og få inspiration
til udvikling i
landdistrikter og
yderområder**



Få **inspiration** til de udfordringer,
du står overfor lige nu:



Mulighedernes Land viser nye veje for udvikling i yderområderne

Afvikling i Danmarks yderområder kan vendes til udvikling – ikke nødvendigvis i form af en samlet økonomisk og befolkningsmæssig vækst, men i en styrkelse af de kvaliteter, som allerede findes i områderne. Det er det centrale budskab fra 'Mulighedernes Land', et partnerskab indgået mellem Realdania og Thisted Kommune, Lolland Kommune og Bornholms Regionskommune. Partnerskabet har siden 2007 realiseret 16 fysiske, nytænkende projekter med en samlet økonomi på 245 millioner kroner.

Erfaringerne fra projekterne viser, at et tæt samarbejde mellem kommune, borgere, foreninger og erhvervsliv kan skabe lokal udvikling på grundlag af de allerede eksisterende, men ofte oversete muligheder og kvaliteter i yderområderne. Ved at forbinde, gentænke og styrke lokal kulturarv, naturværdier og menneskelige ressourcer bliver det muligt at højne livskvaliteten og skabe fornyet tro på fremtiden.

- / **16 nytænkende projekter**
- / **3 kommuner**
- / **245 millioner kroner**
- / **Hundredevis af ildsjæle**
- / **7 års samlede erfaringer**



Mulighedernes Land har vist os, at åbenhed over for forandring og input udefra kan være nøglen til at få meget mere ud af øens spændende industriarv og storslåede naturlandskab.

WINNI GROSBØLL,
BORGMESTER.

På besøg i Mulighedernes Land

På Bornholm har vi fået skabt positiv forandring både gennem omfattende transformationer af det fysiske landskab, men også gennem små enkle indgreb. En genfortolkning af øens industrielle kulturarv har gjort den mere nærværende og tilpasset den til nutidige behov.

Det er erfaringer, der kan overføres til mange andre steder i Danmark, og vi håber, du vil komme på besøg og høre mere, eventuelt med dine kolleger, byrådet, udvalget, LAG-gruppen eller borgergruppen.

Vi kan også bringe Mulighedernes Land til dig. Tag kontakt til en af projektlederne, som gerne deltager med oplæg, diskussion og debat på jeres næste møde, seminar eller konference. Projektlederne kan også formidle kontakt til de ildsjæle, som har været med til at skabe projekterne.

Du kan læse mere om erfaringerne fra Mulighedernes Land i vores publikationer, som kan bestilles på hwi@realdania.dk eller downloades på realdania.dk/ml

Oplev den lokale udvikling

Spis på den lokale kro, bo på det lokale hotel, og køb lokalt producerede gaver med hjem. Dermed får du nogle unikke oplevelser og er samtidig med til at støtte den lokale udvikling.



BORNHOLMS
REGIONSKOMMUNE

**HASLE
HAVNEBAD**

Hvordan
kan arkitektur
forvandle et sted til
en attraktion og et
mødested?

Et arkitekttegnet havnebad skaber nyt liv i en funktionstømt fiskerihavn

Det store havneanlæg i Hasle stod længe delvist ubenyttet hen som et trist vidnesbyrd om fiskeriets sammenbrud i 1980'erne. Da en midlertidig badeplatform med vippe forsøgsvist blev opstillet i havnen, var det en øjeblikkelig succes, særligt blandt børn, unge og feriegæster. Dermed var ideen om et egentligt, permanent havnebad født. Der er nu etableret et havnebad med sauna, en bystrand og et havnetorv. Samtidig er der sørget for, at der stadig er plads til erhvervs- og lystfiskeri. Udviklingen har allerede affødt private investeringer i nogle af de forladte bygninger på havnen.

Forladte havneanlæg rummer ofte et stort udviklingspotentiale, fordi de ligger bynært og med adgang til vandet. Dermed kan nye rekreative aktiviteter og nye mødesteder – med høj arkitektonisk kvalitet – fungere som katalysator for private investeringer.



PROJEKTLEDER

Gugga Zakariasdottir

Gugga er arkitekt MAA og arbejder især med områdefornyelse og udvikling af lokalsamfund i samarbejde med borgere og foreninger.

Kontakt

telefon: 5692 2113

e-mail: gugga.zakariasdottir@brk.dk



To indlandsbyer har skabt nye forbindelser og mødesteder i det åbne land

Stierne omkring Klemensker og Østerlars går over åbne marker, langs klipper, rundt om søer og moser, gennem tæt skov og over små vandløb. De nye stier gør det nemmere for borgerne at komme ud i den smukke natur omkring de to byer, hvor skilte, shelters og en badebro baner vej for naturoplevelser og nye mødesteder. Beboerne gik forrest i projektet og var i tæt dialog med lodsejerne, sådan at de privatejede områder også blev tilgængelige for offentligheden.

Nærhed til natur er vigtigt for bosætning på landet, men mange steder er forbindelsen til naturen gået tabt, både fysisk og mentalt. Projektet viser, hvordan man med dialog og enkle greb kan genetablere relationen til landskabet.



PROJEKTLEDER

Morten Bach Jørgensen

Morten er landskabsforvalter og arbejder især med borgerinddragelse og adgang til det åbne land.

Kontakt

telefon: 5692 2383

e-mail: morten.bach.joergensen@brk.dk



En ny bymidte skaber liv og fællesskab, hvor der før var parkering

I Østermarie er parkeringspladsen foran Dagli'Brugsen med få midler forvandlet til et rart opholdssted med plads til markedsdage, byfester og daglige møder. Bilerne er stadig velkomne, men er skubbet i baggrunden for at gøre plads til den nye bymidte, som er markeret med tre grønne bakkeøer, bænke og ny gadebelysning. Samtidig er det gjort nemmere at få lov til at afholde aktiviteter. Byens beboere kalder selv den nye bymidte for 'samtaletorvet'.

Torve, pladser og hovedgader har i mange byer mistet vitalitet. En måde at understøtte hverdagslivet og skabe aktivitet i landsbyernes offentlige rum kan være at tage udgangspunkt i de steder, hvor der allerede er mennesker. For eksempel foran købmanden.



PROJEKTLEDER

Gugga Zakariasdottir

Gugga er arkitekt MAA og arbejder især med områdefornyelse og udvikling af lokalsamfund i samarbejde med borgere og foreninger.

Kontakt

telefon: 5692 2113

e-mail: gugga.zakariasdottir@brk.dk

BORNHOLMS
REGIONSKOMMUNE

GRANIT- EVENTYRET & HAMMERHAVN

Hvordan kan
den særlige
kulturarv og de
rekreative muligheder
udnyttes i tidligere
industrihavn?

Industrihavnens skønhed er genfundet og suppleret med arkitekteret multihus

Det er ikke mange, der ved, at granit til at bygge Københavns Rådhus, Glyptoteket og Christiansborg kom fra de naturskønne omgivelser ved Hammerhavn. Den nord-bornholmske granithistorie er udgangspunktet for en gennemgribende genopretning af den tidligere udskibningshavn, hvor de smukke granitkonstruktioner igen er synlige. Et nyt multihus og en kiosk kombineret med havnekontor gør havnen mere attraktiv for gamle og nye brugere og for de omkring 100.000 turister, der årligt besøger havnen med den unikke beliggenhed.

En industrihavn har en spændende historie og en særlig, rå æstetik, som det er værd at fastholde. Projektet viser, hvordan et steds karakter og historie kan skabe nye oplevelser for borgere og turister, og hvordan forbedrede faciliteter kan tiltrække nye, engagerede brugere.



PROJEKTLEDER

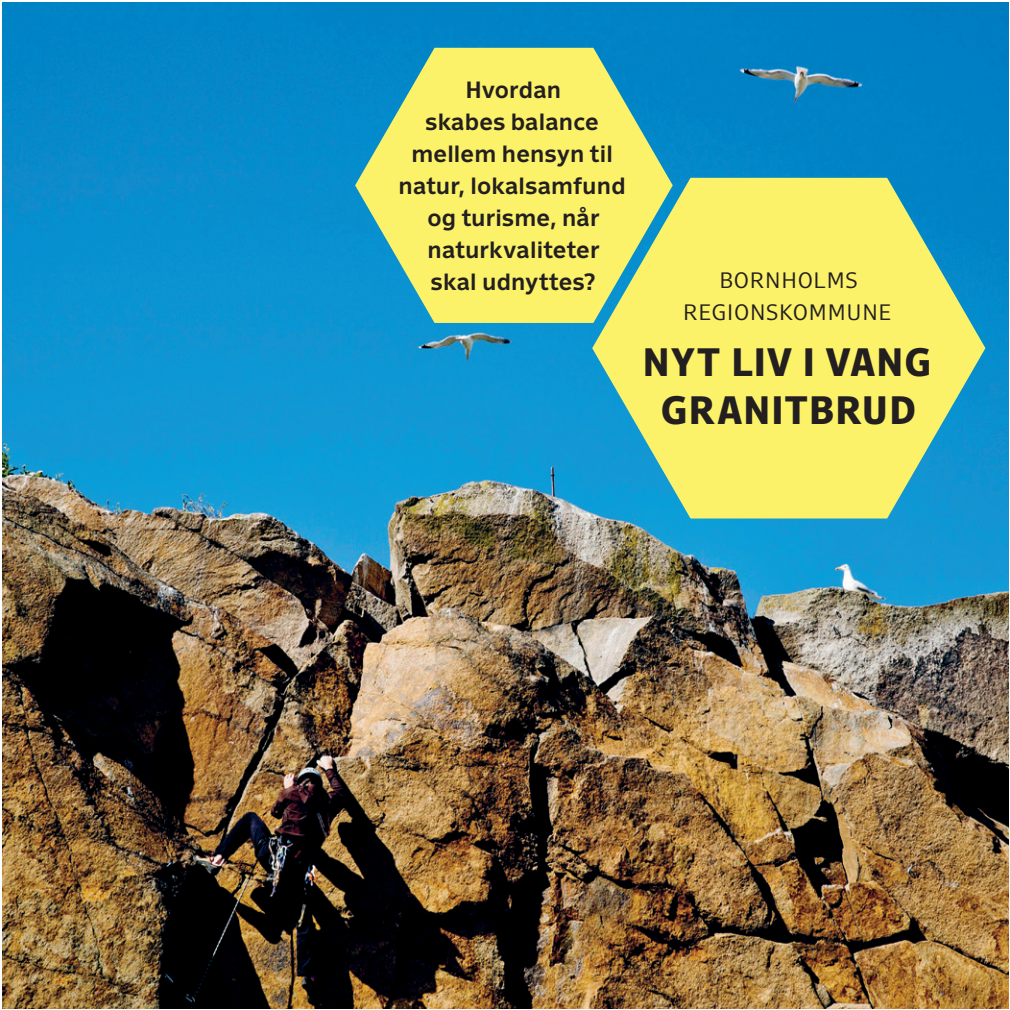
Vivi Granby

Vivi er arkitekt MAA og arbejder især med arkitektur i landdistrikter, turisme og borgerinddragelse.

Kontakt

telefon: 5692 2160 / mobil: 3018 2020

e-mail: vivi.granby@brk.dk



Hvordan
skabes balance
mellem hensyn til
natur, lokalsamfund
og turisme, når
naturkvaliteter
skal udnyttes?

BORNHOLMS
REGIONSKOMMUNE

NYT LIV I VANG GRANITBRUD

Et tidligere granitbrud udgør de spektakulære rammer for natur såvel som rekreation og turisme

Det dramatiske klippelandskab i Vang er eftertragtet af både klatrere, mountainbikere og vandrefalke. Og selvfølgelig af de lokale beboere. I et samarbejde mellem kommunen og forskellige interessegrupper er der skabt en løsning, der balancerer de forskellige interesser og giver plads til alle brugere. Resultatet er en omdannelse af det tidligere granitbrud, der nu rummer nye funktioner og samtidig formidler historien om den bornholmske granitudvinding.

Industrielle landskaber har ofte både stor naturværdi og kulturhistorisk betydning og rummer fantastiske rekreative muligheder. Når sådanne områder åbnes for ny anvendelse får både beboere og besøgende større glæde af disse værdier. En god dialog kan sikre en balance mellem de forskellige interesser.



PROJEKTLEDER

Vivi Granby

Vivi er arkitekt MAA og arbejder især med arkitektur i landdistrikter, turisme og borgerinddragelse.

Kontakt

telefon: 5692 2160 / mobil: 3018 2020

e-mail: vivi.granby@brk.dk



Hvordan kan en
strandby
gentænke sin
største attraktion:
kysten?

BORNHOLMS
REGIONSKOMMUNE

SANDVIG STRAND- PROMENADE

En ny strandpromenade med en opsigtsvækkende bæk forbinder by og hav

I Sandvig er den gamle strandpromenade fra begyndelsen af 60'erne transformeret til et attraktivt, moderne uderum til løb, leg, badning og byfest. Væk er de forvoksede rosenbuske og bølgebadet i beton, som før spærrede for udsigten. En opsigtsvækkende 160 meter lang bæk i stål og træ bugter sig langs promenaden og bliver blandt andet brugt til vareudstilling på det ugentlige marked. Den nye stil er en markant, men kærkommen arkitektonisk nytænkning i den gamle turistby.

En beliggenhed tæt ved havet er en vigtig ressource i yderområderne, men skal kvaliteten udmøntes i lokal udvikling kræver det, at man løbende gentænker den måde by og natur mødes og forbindes.



PROJEKTLEDER

Gugga Zakariasdottir

Gugga er arkitekt MAA og arbejder især med områdefornyelse og udvikling af lokalsamfund i samarbejde med borgere og foreninger.

Kontakt

telefon: 5692 2113

e-mail: gugga.zakariasdottir@brk.dk

I Mulighedernes Land har vi gjort os nye, værdifulde erfaringer, som vi gerne vil dele med dig:

■ Det gode liv ved kysten

Promenader og fælleshus styrker kystaktiviteter

■ Thy og Hannæs på kryds og tværs

Gang- og cykelstier forbinder landsbyer og natur

■ Frøstrups nye samlingspunkt

Landsbykro bliver til fælles kulturhus

■ Fra tomt til grønt i Vestervig

Nedrivning af tomme huse forskønner hovedgade

■ Beboerhus for landsbynetværk

Fælles mødested knytter landsbyer sammen

■ Huse til overs

Strategisk nedrivning skaber ny værdi

■ Herregårdslandet Lolland

Herregårde bliver destination for nye oplevelser

■ Porten til Lolland

Turistattraktion skaber udvikling i nabolandsbyer

■ Bedre boliger og nye mødesteder i Birket

Helhedsorienteret indsats forbedrer boligforhold

■ Energilandsby Horslunde

Bæredygtige initiativer skaber energi og sammenhold

■ Ny bymidte i Østermarie

Parkeringsplads bliver til 'samtaletorv'

■ Stier omkring Klemensker og Østerlars

Stisystem giver adgang til det åbne land

■ Graniteventyret og Hammerhavn

Historisk industrihavn får nyt liv

■ Sandvig strandpromenade

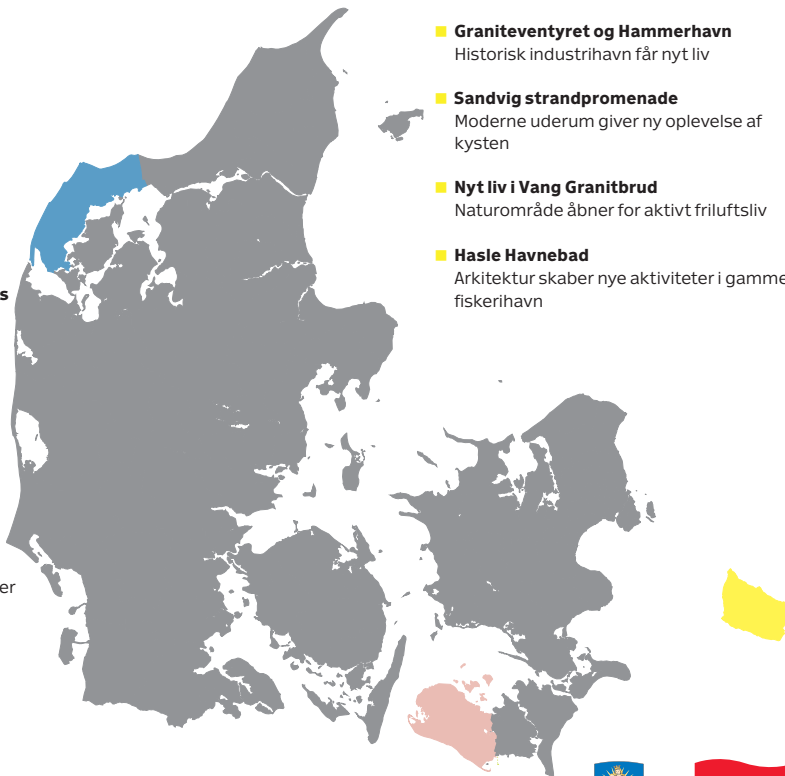
Moderne uderum giver ny oplevelse af kysten

■ Nyt liv i Vang Granitbrud

Naturområde åbner for aktivt friluftsliv

■ Hasle Havnebad

Arkitektur skaber nye aktiviteter i gammel fiskerihavn



THISTED KOMMUNE



lollandkommune

